

Forelesninger i selskapsrett

Disposisjonen pkt. 11

5. studieår, vår 2014

Professor dr. juris Beate Sjøfjell

Det juridiske fakultet i Oslo

beate.sjafjell@jus.uio.no

ssrn.com/author=375947

Oversikt over balansen

Eiendeler:

(rskl. § 6-2 A og B)

Selskapets økonomiske
ressurser (eiendeler)

Egenkapital/gjeld:

(rskl. § 6-2 C og D)

Hvilke kapitalkilder har selskapet brukt for å
skaffe seg de eiendelene den har

Egenkapital:

I. Innskutt egenkapital

1. Selskapskapital (aksjekapitalen, asl. § 3-1)
2. Overkurs (endring, sml. finansvl. § 2b-14)
3. Annen innskutt egenkapital

II. Opptjent egenkapital

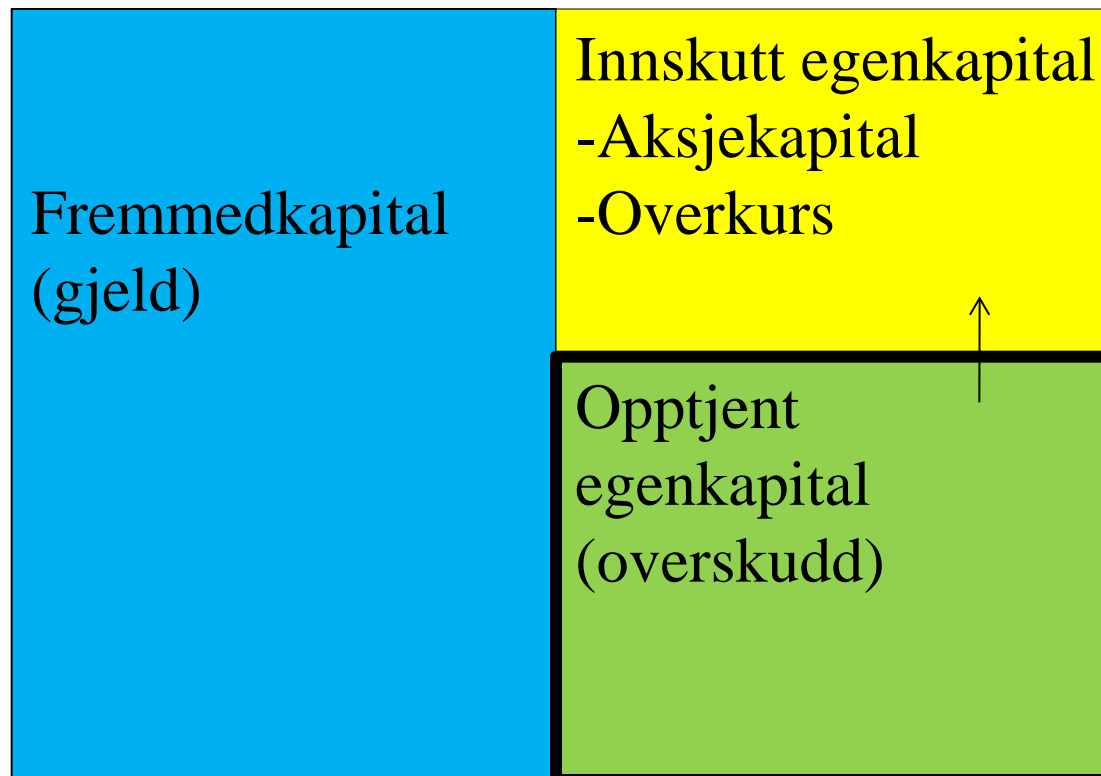
1. Fond (bl.a. asl. § 3-3)
2. Annen egenkapital (årsresultat + annen egenkapital, jf. asl. § 8-1(1))

Gjeld (fremmedkapital)

- I. Avsetning for forpliktelser
- II. Annen langsiktig gjeld
- III. Kortsiktig gjeld

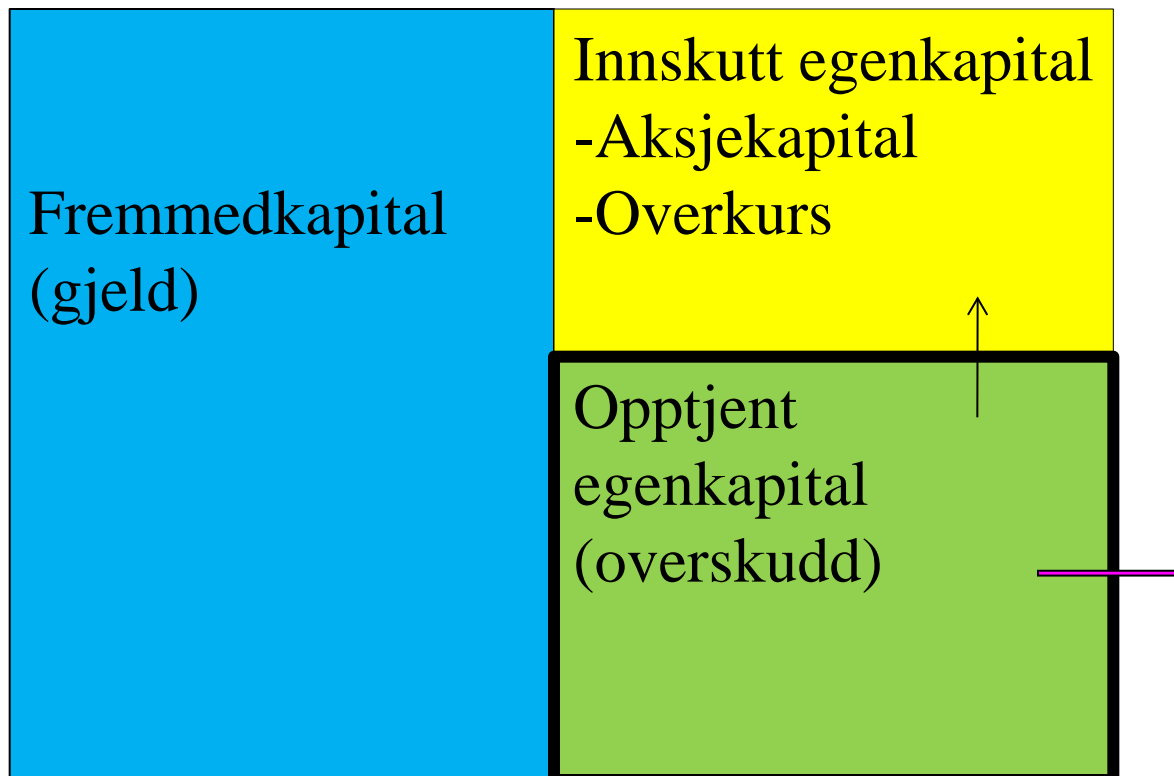
Kjøp av egne aksjer

Selskapskapitalen

Selskapsfinansiering av aksjeerverv

Selskapskapitalen

Tegning av egne aksjer: Ikke tillatt

- Tegning av egne aksjer forbudt i aksjelovenes § 9-1
- Omgåelsesforsøk
 - Aksjer tegnet av andre men for selskapets regning:
 - Anses som tegnet av aksjetegneren
 - Selskapsfinansiering forbudt etter aksjelovene § 8-10
- Tegning i strid med reglene, § 9-2 annet ledd
- Tegning av morselskapets aksjer også forbudt

Kjøp av egne aksjer: Begrenset adgang

- Tidligere generelt likt for AS og ASA
- Nye reformmuligheter for ASA etter liberalisering av kapitaldirektivet art. 19 – revidert i 2006
- Vår 2013-reform: større forskjeller AS og ASA, sammenlign asl og asal §§ 9-2 – 9-8
- Gjennomgår 1) regler i aksjeloven, 2) reglene i allmennaksjeloven og 3) tillegg for børsnoterte ASA
- Merk konsernregelen i § 9-8

Kjøp av egne aksjer i aksjeselskap

- Viktigste endring: opphevet begrensningen på 10%
- Hovedregel nå: Adgang til å erverve egne aksjer, § 9-2(1)
- Hovedbegrensningen: Minimumsaksjekapital, § 9-2(2)
 - Aksjer som selskapet eier eller har avtalepant i
 - Aksjer ervervet av andre for selskapets regning
 - Datterselskapets aksjer i mor
 - Aksjene må være fullt ut innbetalt først, § 9-2(3)

Kjøp av egne aksjer i ASA

- Begrenset adgang til å kjøpe egne aksjer, § 9-2
- Fortsatt begrensning på 10 prosent, § 9-2(1)
- I tillegg minimumskapitalbegrensningen, § 9-2(1)
- Lik beregning som for AS, § 9-2(2):
 - Aksjer som selskapet eier eller har avtalepant i
 - Aksjer ervervet av andre for selskapets regning
 - Datterselskapets aksjer i mor
 - Aksjene må være fullt ut innbetalt først, § 9-2(3)

Kjøp av egne aksjer, AS og ASA: Forholdet til utbyttereglene

- Må ligge innenfor grensen av fri egenkapital, § 9-3 jf § 8-1
- Husk: Overskudd kan bare disponeres en gang
- Forsvarlighetskrav: ”forenlig med forsiktig og god forretningsskikk”

Kjøp av egne aksjer: Fremgangsmåte for AS og ASA

- Generalforsamling må gi styret fullmakt med flertall som for vedtektsendring, § 9-4 jf. § 5-18
- Fullmakten ikke for mer enn 2 år, endret fra 18 måneder

Kjøp av egne aksjer: Unntak for AS og ASA

- Regulert i begge lovs § 9-6:
Gave, tvangsinn drivelse, fusjon, fisjon, innløsning etter § 16-19 (AS) og §§ 4-24, 4-25 og 16-19 (ASA)
- Begrensing på hvor mye aksjer som kan eies samlet etter § 9-6 og § 9-2 (10%-regel for ASA, min.kap. for AS)
- Dersom et selskap eier for mange av egne aksjer:
Avhendelse eller sletting ved nedsetting av aksjekapitalen

Ulovlig erverv av egne aksjer, AS og ASA

- Utgangspunktet: Ugyldig avtale
 - Unntak ved motpart i aktsom god tro
 - Avhendelse eller sletting ved nedsetting av aksjekapitalen
 - Tap for selskapet? Aksjen over på den som har stått for kjøpet
 - Unntak for den som har stemt mot eller var i aktsom god tro

Kjøp av egne aksjer i børsnoterte selskaper

- I utgangspunktet tillatt etter asals regler
- Noen tilleggsregler for børsnoterte

Spesielt ved oppkjøpsforsøk:

- Vphl. kap 6 begrenser selskapets handlingsrom
- CG-anbefalingen pkt. 14
- Forholdet mellom kapitaldirektivet og takeoverdirektivet

Selskapsfinansiering av aksjeerverv: Fra forbud til «gateway»

- § 8-10 inneholdt forbud mot selskapsfinansiering av aksjeerverv i selskapet eller morselskapet
- Begrensning av forbudet i konsernforhold i 2006
- Dispensasjonshjemler med forskjellig rekkevidde for AS og ASA, jf kapitaldirektivet
- Mulig å endre etter liberalisering av direktivet 2006
 - Først ingen endringsvilje
 - Knudsen-utredningen
- Lovreformen av 2013: britisk «gateway»-prosedyre

Selskapsfinansiering etter ny § 8-10

- Utgangspunktet nå: tillatt med selskapsfinansiering
 - «stille midler til rådighet», kreditt, sikkerhetsstillelse
 - Gjelder også morselskapets aksjer
- Begrensningen i § 8-10(1)
 - Innenfor rammen av fri egenkapital, jf § 8-1, se også §8-2a
 - «vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper»
 - «betryggende sikkerhet»
 - «fullt innbetalt»

«Gateway»-prosedyren

- Fremgangsmåten, jf 8-10(2)-(4)
 - Styrets rolle.
 - Generalforsamlingens rolle. Flertall som for vedtekstendring
- Formelle og materielle krav i § 8-10(3)
 - 1. bakgrunnen for forslaget om finansiell bistand,
 - 2. **selskapets interesse** i å gjennomføre en slik disposisjon,
 - 3. vilkår som er knyttet til gjennomføringen av disposisjonen,
 - 4. en vurdering av de konsekvenser disposisjonen får for **selskapets likviditet og solvens**, og
 - 5. prisen som tredjepersonen skal betale for aksjene eller retten til aksjene.

Dispensasjonsadgangen

- Begrenset adgang til selskapsfinansiering
- Fortsatt behov for dispensasjonsadgang
- Dispensasjonsadgang i asl/asal § 8-10(5) etter samme mønster som før 2013-reformen
- Vid dispensasjonsadgang for AS
- Snevrere dispensasjonsadgang for ASA

Ulovlig selskapsfinansiering

- Utgangspunktet: Ugyldig disposisjon, § 8-11
 - Unntak for sikkerhetsstillelse ved medkontrahent i god tro
- Tilbakeføring av midlene
- Ansvar for styremedlem osv etter § 3-7(2)
- Straff som sanksjon, se for eksempel:
[Frostating lagmannsrett 12.11.2010](#)